

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czímnzendő.

A hirdetési díjazshályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A talajban véghezmenő fizikai folyamatok. **Fekete Lajos.** — Első kolozsvári tenyészállat-kiállítás. — Az erdélyi gazd. egyesület állatkiállítási szakosztályának alapszabálya. — Egy-veleg: Értesítés. Maros-tordai gazd. egyesület körlevele. Bodza, mint borfeszítő anyag. A zöld-borsó és bab kiszáritása. A szőlő aszálása. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

A talajban véghez menő fizikai folyamatok.

1.) A talaj gazdálkodása a vízzel és az ebben oldható anyagokkal. A vizet a talaj a légből kapja, még pedig, miut u. n. csapadékot, melyek közül legfőbb az eső és a hó.

A vizet nagyobb hézagok, -- milyenek a kövecsek és homokszemek közt vannak, vagy a szomjas agyagtalaj repedékei — mohón isszák be; ellenben a kiszáradt talaj finom, hajszál hézagai, melyekben nem a nehézségterő, hanem a hajcsővesség működik tulnyomóan, sokkal lasabban veszik be a nedvességet; mert a felületre jutó viz gyorsan elzárja a hézagok száját a beszorult levegő csak lassan és úgy szabadulhat, ha először a viz felszívja és magán át bocsátja. Azért ázik meg a finom agyagtalaj nehezebben, mint a durva homok; de ha erre ideje van több vizet vesz fel és ha egyszer megázott, jobban és hosszabban visszatartja azt, nem bocsátja oly könnyen a föld mélyébe, mint a homoktalaj.

A televény is igen jól visszatartja a vizet. A viz visszatartását, valamint a talaj legkisebb részére való egyenletes elosztását, mint már előbb láttuk, a finom hajcsőrendszer; ellenben a talaj mélyébe való levezetését a durvább hézagrendszer eszközli s míg előbbieket a felületet folytonosan nedvvel látva el, annak kiszáradását akadályozzák, addig a levezető csatornák a tulságos nedvesség felhalmozódását akadályozzák meg.

Alig kell mondanom, hogy a talajnak alom- és növény-takarója is óvja azt a napsugarak és a szélől és így a kiszáradástól is. Igaz, hogy a növényzet maga sok vizet elpárologtat; de hiszen épen ennek táplálása fő czélja a talajviznek!

De igen nagy jelentőségű a talajnak azon tulajdonsága, hogy a tápanyagok közül épen a legjelentékenyebbeket, milyen a phosphorsav, ammonia, káli stb. igen nagy erővel képes magába visszatartani, úgy hogy az anyagokból a bevonuló talajviz igen keveset, sőt ha csekély mértékben vannak jelen, semmit sem visz magával. Ha ezen sok igen nagy mennyiségben volnának jelen — a miritkán fordul elő — ártanának a növényzetnek, ha a talaj a leirt képességénél fogva legkisebb részecskéi által magába vissza nem tartaná. De a talaj, mint a növényzet anyja, csak lassanként engedi e sókat át a víznek és így azok épen oly higitott állapotban nyújtatnak a növénynek, mint azok java kívánja.

Többnyire azonban az ellenkezőtől lehetne tartani, t. i. hogy ezen anyagok a talajból kiapadnának, ha a viz folytonosan többet többet vinne el belőlük, de ez ellen a gazdálkodó talaj védi önmagát.

A talajanyagok közt leginkább bírnak a fennebbi képességgel az agyag és a hamu; legkevésbé a homok. Kevés vas-éleg e képességet fokozza.

2.) A légzés. Mi a manó? Még lélegzik is a talaj? Azt kérdekedves olvasó.

Igen ám!

Nem csak a nedvmozgásra nézve látunk a talaj és az élő lények közt hasonlatosságot, hanem a légzésre nézve is.

A talajban némely ásvány élenyülése, de még sokkal nagyobb mértékben a növényi anyagok elkorhadása, sok éleny emészt fel. E bűzben sok szén-sav képződik, mely nemcsak a szerves (organicus) anyagok további felbomlását akadályozná, hanem a gyökerek légzését is, a mi pedig okvetlenül szükséges; mert különben az utóbbiak elhalnának és elrothadnának. Hisz

tudni fogod kedves olvasó, hogy ha a víz sokáig áll a növény gyökerén, megfullad az.

S íme a jó természet felruházta a talajt azon tehetséggel, hogy a fölösleges szénsavat a légtengerbe kibocsássa, kilehelje s helyette megfelelő mennyiségű élelnt vegyen fel. A talaj levegője ha kihül (éjjel) össze huzódik, ha felmelegszik (nappal) kiterjed és ez által is egy kevés légmozgásnak kell létre jönnie. Ha a légnyomás a légkörben csökken, ez is a talajlég kiterjedését és egy részének a légkörbe való jutását idézte elő, a szél is meglehetősen mélységig képes a talajban mozgásba hozni a levegőt; továbbá az eső és hóviz is vizz magával élelnt. Legtöbbször tesz azonban a légnemek azon tulajdonsága, a mit diffúsióknak neveznek, mely szerint azok minden irányban egymással keveredni, egymást áthatni igyekeznek és így a talajban felhalmozott szénsav a légkörbe, a légköri levegő pedig a talajba hatolni törekszik.

Íme a talaj légzése.

A talajnak légnyelő képessége annál nagyobb, mennél finomabb szerkezetű, a milyen pl. az agyag és a humusz és mig a vízzel való teljesültség a légzést akadályozza, rendes nedvességnél legnagyobb az; ellenben a teljesen kiszott talaj elveszti e tehetséget.

3.) Gazdálkodás a meleggel. Jóllehet a talaj melegét teljesen a naptól kapja s az évszakok hőmérséki változásait, — ámbár kissé elkésve — követi; mindazonáltal jogunk van bizonyos tekintetben a talaj saját hőmérsékéről beszélni; mert az, az egyszer felvett meleget takarója segítségével belsejébe visszatartani s a benne lakást találó gyökereket a gyors és éles hőmérséki ingadozásoktól megvédeni képes.

Igen jól tudod kedves olvasó, hogy a kényesebb növények télen át, — ha a talaj csupasz és azt hótakaró nem fedi, — elfagynak. Ép oly jó védelmet szolgáltat a talajnak a meleg visszatartása szempontjából a lomb- és haraszt hulladék és a gyepek; de mindenek felett legjobbat a sok lombot hullató erdő, kivált a télen is lombos fenyves.

Selmeczbánya.

Fekete Lajos.

ELSŐ KOLOZSVÁRI TENYÉSZ ÁLLAT- KIÁLLITÁS

1882. szeptember hó 21, 22, 23, 24 és 25 napjain

a kolozsvári sétatéren

rendezi az erdélyi gazdasági egylet állat-kiállítási
szakosztálya.

A kiállítás czélja kizárólag az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése s emelése lévén, ennél fogva csak a „régie Erdélyben“ (tehát a volt u. n. „kapcsolt részeket“ is ide értve) tenyésztett állatok lesznek pénzdíjjal jutalmazhatók.

Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén bemutatathatók, de csakis dicséző oklevelet nyerhetnek.

A kiállítás a következő osztályokat foglalja magában:

I. osztály: Ló.

Telivér, félvér és származékai.

1. Csödör 2—3 évesen kezdve.

2. Kancza, kivált csikós kancza.

Ezen osztályban díjazásul dicséző oklevelek fognak szolgálni.

II. osztály: Szarvasmarha.

A.) Erdélyi magyar fajta.

1. Tenyészbika 3 évesen tul.

Három díj: 50, 25 és 10 drb arany.

2. Bika 2—3 éves.

Három díj: 30, 20 és 7 drb arany.

3. Bika 1—2 éves.

Három díj: 20, 10 és 5 drb arany.

4. Fejős tehén, borjastól vagy a kükül.

Három díj: 30, 15 és 5 drb arany.

5. Üsző 2—3 éves.

Két díj: 15 és 5 drb arany.

B.) Idegen fajták.

(Csak tisztavérűek díjaztatnak.)

1. Bikák.

Három díj: 25, 15 és 10 arany.

2. Tehenek és üszők.

Három díj: 20, 10 és 5 arany.

III. osztály: Bival.

1. Bikák.

Három díj: 25, 15 és 10 arany.

2. Tehenek és üszők.

Három díj: 20, 10 és 5 arany.

IV. osztály: Juh.

(Kiállítandó legalább 5 drb, 1 bival.)

1. Hazai fajta. (U. n. paraszt és hazai juh.)

Öt díj: 10, 7, 5, 3 és 1 arany.

2. Idegen fajták és keresztezések.

Három díj: 6, 3 és 1 arany.

V. osztály: Sertés.

(Kiállítandó legalább 3 drb, 1 bival.)

1. Hazai fajta.

Öt díj: 10, 7, 5, 3 és 1 arany.

2. Idegen fajták és keresztezések.

Három díj: 6, 3 és 1 arany.

VI. osztály: Tollas baromfi.

Tyuk, gyöngy tyuk, lud, récze, pulyka és galamb, mindegyikből egy törzs (azaz 1 him és 2 nőstény) lesz bemutatandó.

Ezen osztályban díjazásul dicséző oklevelek fognak szolgálni.

A kiállítás napirendje a következő:

Első nap, Csötörtök szeptember 21-én délelőtt 9 órakor az állat-kiállítás ünnepélyes megnyitása, a bíráló bizottságok működése, belépti díj e napon 1 forint.

Második nap, Péntek szeptember 22-én a bíráló

bizottságok működésének befejezése, a díjakat jelző táblácskák kifüggesztése, belépti díj e napon 50 kr.

Harmadik nap, Szombat szeptember 23-án délelőtt 10 órakor lóvásár és loárverés, délután 3—5 óráig zene, belépti díj e napon 50 kr.

Negyedik nap, Vasárnap szeptember 24-én délelőtt 11—1 óráig, délután 3—5 óráig zene; belépti díj e napon 30 kr.

Ötödik nap, Hétfőn szeptember 25-én délelőtt tenyész-állatvásár és árverés; délután 3—4 óráig zene mellett a díjazott állatok elővezetése és a díjak kiosztása, 4—5 óráig a kiállítási sorsjáték huzása, 5 órakor a kiállítás bezárta; belépti díj e napon 50 kr.

Katonák (az őrmesterig bezárólag) és gyermekek ezen díjaknak felét fizetik.

Névre szóló, állandó belépti jegy, (mely mind az öt napon tulajdonosa által bárhányszori belépésre használható) ára 2 forint.

A kiállítás naponta délelőtti 9 órától délutáni 5 óráig nyitva áll.

Általános tudnivalók:

1. A kiállítás állandó helye a kolozsvári sétatér északnyugoti oldalán e célra külön elkerített területen van.

2. A bejelentések legkésőbb szeptember hó 1-ére az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalához Kolozsvárra intézendők; a szükséges bejelentési ívek díjtalanul küldetnek meg. A bejelentő az iv minden rovatának pontos és hiteles kitöltéséért felelősséget vállal. Különösen fontos, hogy az illető állatnak netáni eladási vagy kikiáltási ára számmal és betűvel legyen kiírva.

3. Minden bejelentéshez az esedékes helypénz is mellékelendő, e nélkül a bejelentés tekintetbe vétetni nem fog.

A helypénz a kiállítás egész tartamára következőleg van megállapítva:

I. a lovak osztályában darabonként . . . 2 frt.

II. és III. a szarvasmarha és bivalosztályában darabonként 1 frt.

IV és V. juh- és sertés osztályában csomonként 1 frt.

VI. tollas baromfi osztályában díjtalan.

A kiállításra küldött állatoknak a helypénz nyugta szolgál igazolásul, a baromfió az elfogadásról szóló átirat.

4. Díjat csak tenyésztő nyerhet.

A bíráló közírási tétele s a díjakat jelző táblácskák kifüggesztése a bíráló bizottságok működésének befejeztével azonnal történik.

5. A bírálókat az egész haza elsőrangú szakemberei közül a rendező bizottság kéri fel.

A bíráló értékszámaok szerint történik, mely eljárásnak módzatai idejekorán és külön fognak közírási tétetni.

Kiállító a saját osztályában bíráló nem lehet.

6. A bejelentett állatoknak legkésőbb szeptember

hó 21-én reggeli 7 órakor a kellő egészségügyi bizonyítványokkal ellátva helyt kell lenniök és azt — még eladásuk vagy elárverezésük esetén is — szeptember 25-iki esti 5 óra előtt elhagyniök nem szabad. Szilaj állatoknál a tulajdonos tartozik megfelelően gondoskodni arról, hogy azok a személyzet vagy látogatók biztonságát ne veszélyeztessék.

7. Az állategészségügyi s állatrendőri felügyeletet az e célra külön megbízott állatorvos teljesíti.

8. Azon kiállító részére, ki takarmányról saját maga gondoskodni nem kíván, a rendező bizottság fog piaczi áron jó minőségű takarmányt rendelkezésre bocsátani, de csak azon esetben, ha az ebbeli szükséglet már a bejelentés alkalmával előre jelezve lesz.

9. Minden kiállító saját személyére szóló állandó szabad jegyet nyer, az állatokat gondozó személyzet pedig színes karkötőt visel, melyért darabonként 40 krajczár fizetendő. E karkötőt másnak átengedni öt forint büntetés terhe alatt tilos.

10. Az állatok szállításával, valamint az állandó belépti jeggyel összekötött menetdíj kedvezmények azonnal és külön fognak közzététetni, mihelyest a t. vasuti igazgatóságok becses válaszaik beérkeznek.

11) Az állatok tűz elleni biztosításának költségeit a rendező bizottság hordozza; ellenben más károk és veszteségekért felelősséget nem vállal.

12. Ki cselédet nem küldhet, annak állatait a rendező bizottság gondoztatja és pedig a ló, szarvasmarha és bival osztályban naponta és darabonként 20 krért, a juh és sertés osztályban pedig naponta és darabonként 5 krért.

A baromfi díjtalanul lesz gondozva.

13. A szeptember 23. ára kitűzött lóvásár és loárverésen bárminő, nem kiállított lovak is — 1 frt engedély díj befizetése mellett — elővezethetők és eladhatók. A vevő minden szabad kézből történt vétel összege után 1%-ot, minden árverésen szerzett darab ára után pedig 2%-ot tartozik azonnal a helyszínen a kiállítási pénztárba befizetni.

14. A szeptember 25-ére kitűzött tenyészállatvásáron és árverésen ellenben csakis a kiállított szarvasmarha, bival, juh, sertés és baromfi szerepelhet, a fizetendő százalék itt is eladásnál 1%-ot, árverésnél 2%-ot tesz.

15. A kiállítási istálló helyiségeket a helypénzt fizetett állatok csakis egy nappal a kiállítás előtt (szeptember 20-án) és egy nappal a kiállítás után (szeptember 26-án) vehetik igénybe.

16. Az egyes teendők és szakok végzésére, képviselőtőre és felügyeletőre a rendező bizottság a következő beosztást állapította meg:

I. Fővesetés és képviselő: Báró Bánffy Ádám, elnök.

II. Képviselő a bírálóknál és vásároknál: Sigmond Dezső, alelnök.

III. Közrend és hatósági képviselő: Nagy Mór, városi tanácsos.

IV. A lóosztály főnöke: Gróf Bethlen Gergely.

V. A szarvasmarha- s bivalosztály főnöke: Benigni Sámuel.

VI. A juh és baromfi osztály főnöke: Báró Bánffy Ernő.

VII. A sertésoztály főnöke: Vörös Sándor.

VIII. Építkezés és díszítés: Himmelstein József.

IX. Állatorvosi felügyelet: Sárosy Pál.

X. Pénztári felügyelet: Dr. Hintz György, gazd. egy-
leti pénztárnok.

XI. Pénztári felügyelet: Tauffer Ferencz.

XII. Ügyvezetés és irodakezelés: Gamauf Vilmos,
gazd. egyleti titkár. —

A szállítási és menetdíjkezdvezményekről, valamint a ki-
állítás sorsjátékról mielőbb külön értesítés fog kiadatni.

Netán kívánt még részletesebb felvilágosításokkal az er-
délyi gazd. egylet titkári hivatala Kolozsvárt
teljes készséggel és gyorsan szolgál.

Kolozsvárt, 1882. július hó 1-én.

Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szak-
osztályának rendező bizottsága:

Báró Bánffy Ádám,
elnök.

Gamauf Vilmos,
jegyző.

Az erdélyi gazdasági egylet állat-kiállítási szakosztályának alapszabálya.

I. Czim és székhely.

1. §. „Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szak-
osztálya” czim alatt társulat alakul, melynek székhelye Ko-
lozsvár.

II. Viszony az erdélyi gazd. egylethez.

2. §. Az állatkiállítási szakosztály az erdélyi gazd. egy-
let keretében foglal ugyan helyet, de saját ügyeit és külön va-
gyonát önállóan kezeli, mindazonáltal az erdélyi gazd. egylet
rendes közgyűlésén anyagi és szellemi működéséről rövid je-
lentést tenni tartozik.

III. Cél.

3. §. Az állatkiállítási szakosztály célja évenként al-
kalmasságban rendezett kiállítások és azokkal egybekötött díja-
zások és sorsolások által az erdélyrészi állattenyésztés emelésé-
re hatni.

IV. Kiállítások székhelye.

4. §. Ezen évi kiállítások székhelyéül egyelőre Kolozsvár
van kitűzve, de a gazdaközönség fokozódó részvéte és támo-
gatása esetén köteles lesz az állatkiállítási szakosztály ily tár-
latokat felváltva az erdélyi országgrész más alkalmas városaiban
is rendezni.

V. Tagok, illetőleg részjegy-birtokosok.

5. §. Az állatkiállítási szakosztályba mindenki beléphet,
a ki legalább egy szakosztályi részjegyet aláír, -- akár tagja
az erdélyi gazd. egyletnek, akár nem.

VI. Részjegyek.

6. §. A részjegyek névre szólanak és másra át nem ru-
házhatók.

7. §. Minden részjegy 50 frtról szól és öt darab egyen-
ként 10 frtos szelvényvel van ellátva.

8. §. A részjegy nem kamatoz, törlesztése kisorsolás ál-
tal történik, mely czélból a szelvények folyó számozva vannak
és a tiszta jövedelem arányában (22. §.) kihuzatni fognak.

VII. A tagok (részjegy-birtokosok) jogai.

9. §. A tagok jogai:

- a) választók és választhatók,
- b) a részjegyek kisorsolás általi törlesztését élvezik,
- c) minden részjegy után egy szavazati bírnak, há-
romnál több szavazatot azonban egy tag sem gyakorolhat.

Ezen jogokat minden tag (még saját részjegyeinek teljes
kisorsolása után is) mindaddig élvezi, míg a szakosztály összes
részjegyei kisorsolva nem lettek.

VIII. A tagok (részjegy-birtokosok) köteleességei.

10. §. A tagok köteleessége minden aláírt egyes részjegy
után öt év alatt évenként 20%-ot, azaz 10 frt a rendes köz-
gyűlés napjáig (14. §.) a szakosztály pénztárába befizetni.

11. §. A részjegy csak teljes befizetés után adatik ki, mely
befizetés azonban az öt év lefolyta előtt is történhetik; a rész-
letfizetés nyugtájaként ideiglenes elismervény szolgál.

12. §. Oly tag, ki egy vagy több részlet fizetésével hátra-
lében van, a 9. §-ban felsorolt tagsági jogokat nem gyako-
rolhatja.

13. §. Késedelmes fizetők ellen a törvény útja van fenn-
tartva.

IX. A szakosztály szervezete.

A. Közgyűlés.

14. §. Az állatkiállítási szakosztály minden évben, még
pedig mindenkor az általa rendezett kiállítás alkalmával rendes
közgyűlést tart, melyen minden részjegy-birtokos, (erkölcsi tes-
tület külön kinevezett megbízott által), ki tagi kötelezett-
ségeinek (10—12 §-ok) pontosan eleget tett részt vehet.

15. §. A közgyűlés tárgyai:

- a.) Jelentés a lefolyt év működéséről
- b.) Jelentés a vagyoni állapotáról, zömmadamas betér-
jesztése.
- c.) A jövő évre szóló költségvetés megállapítása.
- d.) Ingatlan vagyoni vétetésének vagy eladhatásának
engedélyezése, mely határozat azonban csakis az erdélyi gazd.
egylet igazgató választmányának jóváhagyása után lesz fogva-
natosítható.
- e.) Netaláni fizetéses személyzet javadalmainak meg-
határozása.
- f.) Beadott indítványok tárgyalása.
- g.) Alapszabályok megváltoztatása.
- h.) Az ügyeket vezető végrehajtó bizottság megvá-
lasztása.

Minden közgyűlési tárgyat csakis a végrehajtó bizottság
előleges véleményének meghallgatása után lehet tárgyalás alá
venni.

16. §. Rendkívüli közgyűlés hívandó egybe, ha az összes
részjegyek felének képviselői indokolt beadványban kívánják,
vagy pedig a végrehajtó bizottság azt szükségesnek látja.

17. §. A közgyűlés határnapja legalább két héttel megelőzőleg az erdélyi gazd. egyesület hivatalos közlönyében hirdetendő.

A közgyűlés határozatképes, ha az összes részjegyeknek egy negyedrésze képviselve van.

Azon esetben, ha a szabályosan történt összehívás dacára ennyi részjegy képviselve nem volna, ugyanazon napirenddel új közgyűlés lesz hirdetendő, melyen a számra való minden tekintet nélkül a jelenlevők határoznak.

B. Végrehajtó bizottság.

18. §. A közgyűlés az állat-kiállítási szakosztály ügyeinek és vagyonának vezetésére és kezelésére három évi tartamra elnök, alelnök és 24 tagból álló végrehajtó bizottságot választ az összes erre jogosult (9—12 §-ok) részjegybirtokosok (tagok) sorából.

Az állatkiállítási szakosztályt hatóságok és harmadik személyek irányában az elnök (alelnök) képviseli.

Az erdélyi gazdasági egyesületnek jogában áll a maga kebeléből ezen végrehajtó bizottságba még külön nyolcz tagot kiküldeni.

A végrehajtó bizottságba meghívandó lesz azon kívül azon város tanácsának egy tagja is, mely az azon évi kiállításnak székhelyéül szolgál.

Az administratív kezelést az erdélyi gazdasági egyesület titkára és pénztárnoka és — a mennyiben szüksége founforog — az egyesület segéd személyzete minden díj nélkül végzi, a végrehajtó bizottságnak, illetőleg annak elnökségének felügyelete és ellenőrzése nyomán.

19. §. A végrehajtó bizottság, illetőleg annak elnöksége közvetlenül vezeti a szakosztály ügyeit, mely célból szükség szerint üléseket tart.

20. §. A végrehajtó bizottság határozatképes, ha a jelenlevő választott tagok száma a megjelölt tisztviselők (u. m. elnök, alelnök, titkár és pénztárnok) számát egygyel meghaladja.

21. §. A végrehajtó bizottság főkötelessége minden a kiállítási ügyre vonatkozó intézkedés u. m. a kiállítás székhelyének és idejének meghatározása, az építkezés, rendezés, sorsolás stb. keresztül vitele, továbbá minden a közgyűlés elé szánt tárgy vagy indítvány kellő előkészítése, illetőleg véleménynyel kísérése.

X. A jövedelem és vagyon hovatfordítása.

22. §. A kiállítási helypénzből, belépti díjból, sorsolásból és különféle bevételből eredő és a költségek levonásával fennmaradó tiszta jövedelemnek $\frac{1}{4}$ része tartalékalap képzésére, $\frac{3}{4}$ része pedig a részjegyek, illetőleg azok szelvényeinek kisorsolására lesz fordítva.

23. §. Ha minden aláírt részjegy (illetőleg szelvény) kisorsolva lett, az összes ingó és ingatlan vagyon az erdélyi gazd. egyesületre megy át.

XI. Feloszlás.

24. §. A feloszlás esetleg korábban is történhetik, ha azt

egy e célra külön összehívott közgyűlésen az összes részjegyek háromnegyed része kívánja, mely esetben a vagyon hasonló kötelezettséggel szintén az erdélyi gazdasági egyesületre megy át.

Az alapszabályok megváltoztatása s az állat-kiállítási szakosztály feloszlása esetén a vagyon hová fordítása tárgyában hozandó közgyűlési határozatok foganatosítás előtt a nmlgu földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz felterjesztendők.

XII. Pót cikkely.

25. §. Az esetben, ha az állat-kiállítási szakosztály a jelen alapszabályokban meghatározott célú és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartja, — a kir. kormány által — a mennyiben további működésének folytatása által az állam vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlás terhe alatt köteleztetik.

Kolozsvárt, 1882. június hó 14-én.

Báró Bánffy Ádám,
szakosztályi elnök.

24,683. sz.

„Jóváhagyom.“

Budapest, 1882. június 19-én.

(P. H.)

Báró Kemény Gábor, s. k.

EGYVELEG.

— Lapunk mai számát az erdélyi gazd. egyesület újonnan revideált tagsági névsora nyomán küldtük szét a t. tiszteletbeli, alapító és évdíjas tagtársaknak.

— A maros-tordamogyei gazdasági egyesület következő körlevelet intézte valamennyi tagjához: Van szerencsénk értesíteni, hogy a nyári szakadatlan mezői munkák következtében gazdasági egyesületünk legközelebbi választmányi ülését szeptember hó 3-ik hétfőjén azaz 18-án d. e. 10 órakor fogja a megyeháznál tartani, a földmivelési szakosztály pedig szeptember 5-ikén Beresztelkén az ottan ugyanakkor tartandó ekeverseny alkalmával, ezenkívül időközben július hó 30-án Nyárad-Szeredában; augusztus 6-án Szász-Régerben és szeptember 2-án Maros-Vásárhelyt fog szarvasmarha kiállítás rendeztetni később kiadandó részletes hirdetmény szerint. Időközi teendők intézése alólrottakra lévén bizva, minden megtalálás az elnökséghez lesz intézendő. Egyszermind figyelmeztetjük, hogy az egyesület által javasolt hírlap kiadási ügy a megyei közgyűlés határozata következtében, egy időre a napirendből levétetett, addig is, míg a körülmények kedvezőbbek lehetnének: igyekezzék kiki, ha módja van, saját maga, vagy többen szövetkezve a „Magyar Föld“ című kitűnő gazdasági napi lapot járni és megszerezni, mert az oly sok gyakorlati tanácsot ad minden gazdának, hogy a reá fordított költséget dúsan vissza fizeti. Előfizetési ára negyedévre 4 frt. Szerkesztője és kiadója lakik Budapesten, trónörökös utca 3-ik szám alatt. Együttal

folkérjük mindazokat, kik a jelen s netán a mult évre is tagsági díjajukat még be nem fizették, hogy azt f. é. július hó 15-ig mulhatlanul befizetni sziveskedjenek Deák Lajos pénztárnokhoz. A maros-tordamegyei gazdasági egyesület választmányja. Maros-Vásárhelyt, 1882. június 19-én tartott üléséből.

Báró Apor Károly,
elnök.

Deák Lajos,
titkár.

— A bodzagyümölcsről, mint borfestő anyagról a „Magyar Föld“-ben a következőket olvassuk: A bodzagyümölcs festanyaga az egészségre magában véve ártalmatlan ugyan, de a bor megfestéséhez használni nem szabad, mert első sorban a bodza bogyóinak festanyaga színre nézve is különbözik a kék szőlő festanyagától, tehát alkalmazását a bor hamisításával lehet azonosítani; de a bor festésére nem is czél-szerű, miután a bornak csekély mellékzít kölcsönöz, melyet gyakorlott kóstoló azonnal felismer; színe sem állandó, a borból aránylag rövid idő alatt csapadék alakban kiválik s a bor eredeti színét ez által még gyöngítheti is. Közép Fraucziaországban használták a sambucus nigra és sambucus racemosa bogyóit a bor megfestésére s e czélból a teljesen megérett bogyókat felforraltván, ruhán átszűrt levét szörp sűrűre főzték, színének felfrissítése és állandóbbá tételére timsót tevének hozzá; ezen ibolyába játszó veres festanyagot „teintes de Firmes“ név alatt hozták kereskedésbe, az egészségre határozottan ártalmas lévén, alkalmazása el van tiltva. A megszáritott bodzagyümölcs festanyagából az aszalási proceszus alatt sokat veszítvén, a bor megfestésére csak elvéve használtatik s kereskedelmi forgalomban nem található. Rosszabb években is a legtermészetesebb uton szép vörös bort aként lehet nyerni, ha a héján erjesztett bor színével nem lennék megelégedve, hogy a bor legnagyobb részét lefejtve, a törkölyt legalább kétszer annyi borral felkeverve, majdnem forrásig felhevítjük, melegítés által a festanyagot a bor a héjából kivonja s a sajtolás után vörös levét nyerünk, mellyel a többi bort is sötétebb színűvé festhetjük.

Keszthely.

Dr. Csanády.

— A zöld-borsó és bab kiszáritása. A gyenge zöld-borsót kiszedvén héjából, forró vízbe kell tenni; felfőzés előtt a vizet szűrővel el kell róla távolítani. Az így leszűrt borsót papírtokokba rakva, csekély meleg mellett meglehet száritani. Ha az így lassan kiszáritott borsó befőttes üvegekbe költetik, egész télen át kitart. Ha megakarjuk főzni, főzés előtti este vizet kell ráönteni, melyet másnap reggel friss vízzel kell felcserélni, a borsószemek így feldagadva gyorsan és könnyen főnek. A ki zöld-babot akar kiszáritani, válasszon vékony széles babot s megtisztogatva vagdalja darabokra. Egy kilo ily felvagdalt babot 1—2 kanál tiszta cukorral összekeverve egy serpenyőben tűz fölé kell tenni s addig kell ott folytonos kavargatás mellett tartani, míg az eleinte kifőtt nedv el nem tűnik. Lehűtés után pléhtepsire, vagy deszkára rázva, többszörös forgatás és lassu meleg mellett kemenczében lehet kiszáritani. A száritásnál jó vigyázónak lenni, mert a bab nagy melegben elég, hosszas száritás mellett pedig megsavanyodik. Ezen eljárás igen jó, mert az e szerint conservált bab izére nézve a frissel telje-

sen megegyezik. A főzés előtt a babot is, mint a borsót fel kell áztatni s hideg vízben kimosni. Ha a bab még így is igen édes lenne, csekély főzés után le kell róla a forró vizet önteni és mássikkal helyettesíteni. Lehet a zöld babot húslében is felfőzni épen úgy, mint nyáron. (M. f.)

— A szőlőaszalás. A szőlő értékesítésének legjövendőbb módja: annak gyümölcsként eladása. Ott, a hol a must vagy bor talán hitványabb voltuk miatt csekély áron kelnek el, a friss szőlő kivitele pedig bár bármilyen áld fogva akadályozva van: igen jól lehetne a bajon segíteni a szőlőnek aszalt állapotban eladása által, mely értékes mód Kaliforniában néhány év óta igen fontos szerepre emelkedett. Kaliforniában, melynek éghajlata a mienktől kevésbé különbözik, a szőlőt deszkákon aszalják; a száritódeszkák, melyek leghevesebben két láb szélesek s három láb hosszúak, legjobb a sorok közti térre rakni. Az egy deszkára ráaszalót pár nap mulva meg kell fordítani, úgy, hogy a deszka tőle egy másikat téve, mindkettőt mindenestől felfordítjuk és a most felülre került deszkát eltávolítjuk. A szőlőaszalásnak e módja 2—3 hetet vesz igénybe. Tekintve azonban azt, hogy a legtöbb szőlő későn érik ősz felé, mikor az aszalást az esők miatt a nap melegével nem végezhetjük, mesterséges aszalókról kell gondoskodni. Az aszaló szoba hőmérsékét 100 fokra kell emelni, a fürtöket aszalás után az édesítő ládába rakni, hol 2—3 napig maradnak a nedvesség egyenletes eloszlása végett. Ezekből kiszedetve a fürtöket már rendezni és ládába rakni lehet. Az aszalás ezen módja 8—10 napba kerül. (Gy. m.)

Üzleti szemle

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest jul. 1. | Bécs jul. 1.

Buza	10-15 — 10-06 frt	10-75 — 13-40 frt
Rozs	7-00 — 7-55 frt	7-90 — 9-00 frt
Árpa, takarmány	6-75 — 7-00 frt	7-50 — 8-00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7-30 — 7-50 frt	8-00 — 9-25 frt
Árpa, seres	— — — frt	9-25 — 10-00 frt
Zab	6-25 — 6-75 frt	6-75 — 8-60 frt
Törökbuza	6-20 — 7-50 frt	8-15 — 8-60 frt

Budapesti marhavásár június 28-án. Összes felhajtás 1291 db. nagy és 1593 apró marha. Ebből eladott 23 db. bika, 668 db. ökör, 360 db. vágó tehén, 133 db. fejős tehén, 107 db. bival, 361 db. borju, 1593 db. bárány. Árak: bika darabonként 55—164 frt, ökör páronként 195—390 frt, vágó tehén páronként 115—280 frt, fejős tehén darabonként 74—194 frt, bival páronként 174—205 frt, borju darabonként 13—25 frt, bárány páronként 6—9 frt, juh páronként 11—25 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 53—56 frt, tehénhús 51—53 frt, borjuhús 48—60 frt, bivalhús 46—49 frt.

Bécsi marhavásár június 27-ikén. Összes felhajtás 3270 drb és pedig 1572 drb. magyar, 1193 drb. lengyel és 505 drb. német fajta, melyből 3179 drb. ökör, 37 drb. tehén, 54 drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 52—60 frt, lengyel 53½—57 frt, német 52—

60 frt, tehén 50—56 frt, bika 51—55 frt, bival — — frt.
Lában darabonként 100—260 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár június 30-án. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) A magasabb zsirák mellett dacára a nagy helyi állománynak, hiány kész áruban, az üzletett élénkítették és mivel a kereslet a kínálatnál nagyobb volt, az árak e héten emelkedtek.

Heti átlag árak: magyar válogatott áru 240—280 kilogramm nehéz 57½—58 kr, 180—220 klgr. 57—57½ kr. Öreg 300 klgr. tuli nehéz 55—56 kr, vidéki sertés 55—56½ kr. Transitóban: szerb 53—58 kr. tuskés 51—53 krajczár tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 6273 darab; összes elhajtás 7669 drb.

Bécsi sertésvásár június 27-én. Összes felhajtás 3574 drb. és pedig 922 drb. nehéz, 1197 drb. középhez és 1455 drb. süldő; melyből 1789 drb. magyar, 1455 drb. orosz-lengyel, 240 drb. szerb és 90 drb. oláh fajta. Árak 100 kilónként: nehéz 51—52 frt, középhez 48—50 frt, süldő 38—48 frt; szalonna és zsír 58—60 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

HIRDETÉS.

Egy gróf Wass Albert-féle négy éves bika
eladó kétszázötven forintért

Petki Ferenc királyhalmi birtokán, utolsó posta
Kőhalom.

(19.)

(3—3.)

PéNZ-KÖLCSÖNÖKET

az ország bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5% vagy 3½% kamat mellett gyorsan eszközöl s régibb magasabb kamatu törlesztési kölcsönöknek ily olcsóbb kamatuakra való convertálását sikerrel viszi keresztül a

hat. engedélyezett ált.

„Ipar- és kereskedelmi Ügynöki Iroda“.

(4.) (11—20.)

Kolozsvárt, London-utca 9-ik sz.

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás, kísérletezés után a lép-fenét az általam alkalmazott szerrel biztosan kezelem, mely szer a bajt nemcsak elnyomja, hanem azt minden utóhatás nélkül tökéletesen meggyógyítja.

Sikeres eljárásomat bizonyítják:

a Nagy-Tapolcsány városától, erdélyi gazd. egyleti alelnök **Szabó József.** szeszgyáros **Krausz Mayer** uraktól és a Nagy-almási alapítványi uradalomtól nyert bizonyítványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen úgy szolgál gyógy-, mint óvszerül. Alkalmazása csakis személyes kezelésem és felügyeletem alatt történhetik, minthogy a szert idegennek ki nem adhatom.

BONÉ PÉTER.

(15.)

(5—16.)

okleveles állatorvos.

Kolozsvárt, kül-magyarutca 5 sz. (Plihal-féle ház.)

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSZER FERENC
első magyar gép-
és tüztűszerek gyár,
harang- és érczöntőde
ERDÉLYORSZÁGI FIÓ-TELEPE
Kolozsvárt.
Bel-monostorutca 12. szám.

Szerelő-műhely kúttak s vízvezeték berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árak mellett.

(18.)

(5—30.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	junius	22	850	700	—	—	—	425	200	—	250	40
Bánfi-Hunyad	junius	27	1000	840	740	—	500	820	—	—	160	40
Besztercze			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	junius	30	900	560	545	510	320	560	350	250	250	44
Csik-Szereda	junius	28	1000	800	600	525	425	650	200	—	200	36
Deés	junius	27	1700	820	780	440	420	760	360	140	240	44
Déva	junius	24	1380	1080	970	—	600	750	290	—	230	40
Erzsébetváros	julius	1	900	700	600	—	550	650	400	100	250	44
Fogarás	junius	23	900	—	550	—	420	620	190	—	220	42
Gyula-Fehérvár	junius	24	900	700	550	—	425	625	250	100	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	junius	24	1150	—	700	550	400	700	280	—	160	40
Hátszeg	május	29	1000	800	650	650	500	800	400	100	200	44
Kézdi-Vásárhely	junius	28	920	700	600	500	340	600	360	100	300	40
Kolozsvár	junius	29	860	—	510	—	308	555	350	300	350	48
Maros-Ludas	junius	27	800	600	630	—	375	650	—	—	300	44
Maros-Vásárhely			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medgyes	junius	29	825	625	575	—	425	635	120	70	244	40
Nagy-Enyed	junius	29	925	780	625	—	420	650	380	180	280	44
Nagy-Szeben	junius	30	890	770	590	—	200	620	200	110	350	46—48
Nagy-Várád	junius	27	840	730	644	470	305	595	390	280	380	48
Segesvár	junius	22	920	820	600	—	400	670	140	80	160	44
Sepsi-Szent-György	junius	26	910	850	560	400	320	540	340	150	250	44
Szamosujvár	junius	26	900	660	600	—	350	660	260	—	300	44
Szász-Régen	junius	29	960	720	625	—	375	635	200	100	225	40
Szász-Sebes	junius	29	950	850	700	—	450	650	220	—	240	44
Szászváros	julius	1	930	750	650	—	490	670	200	—	200	40
Székely-Udvarhely	junius	27	900	700	650	—	450	650	220	—	220	40
Szilágy-Somlyó	junius	23	940	730	650	—	355	680	360	—	300	40
Teke	junius	26	800	650	600	550	300	650	200	—	300	40
Torda	junius	17	925	700	650	—	375	650	100	—	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		1	1—3	1—6	1—12	1—18	1—26	1—30	1—36	1—40	1—52										
		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr						
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
3 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örököséinél, közép-utca Minorita-épület.